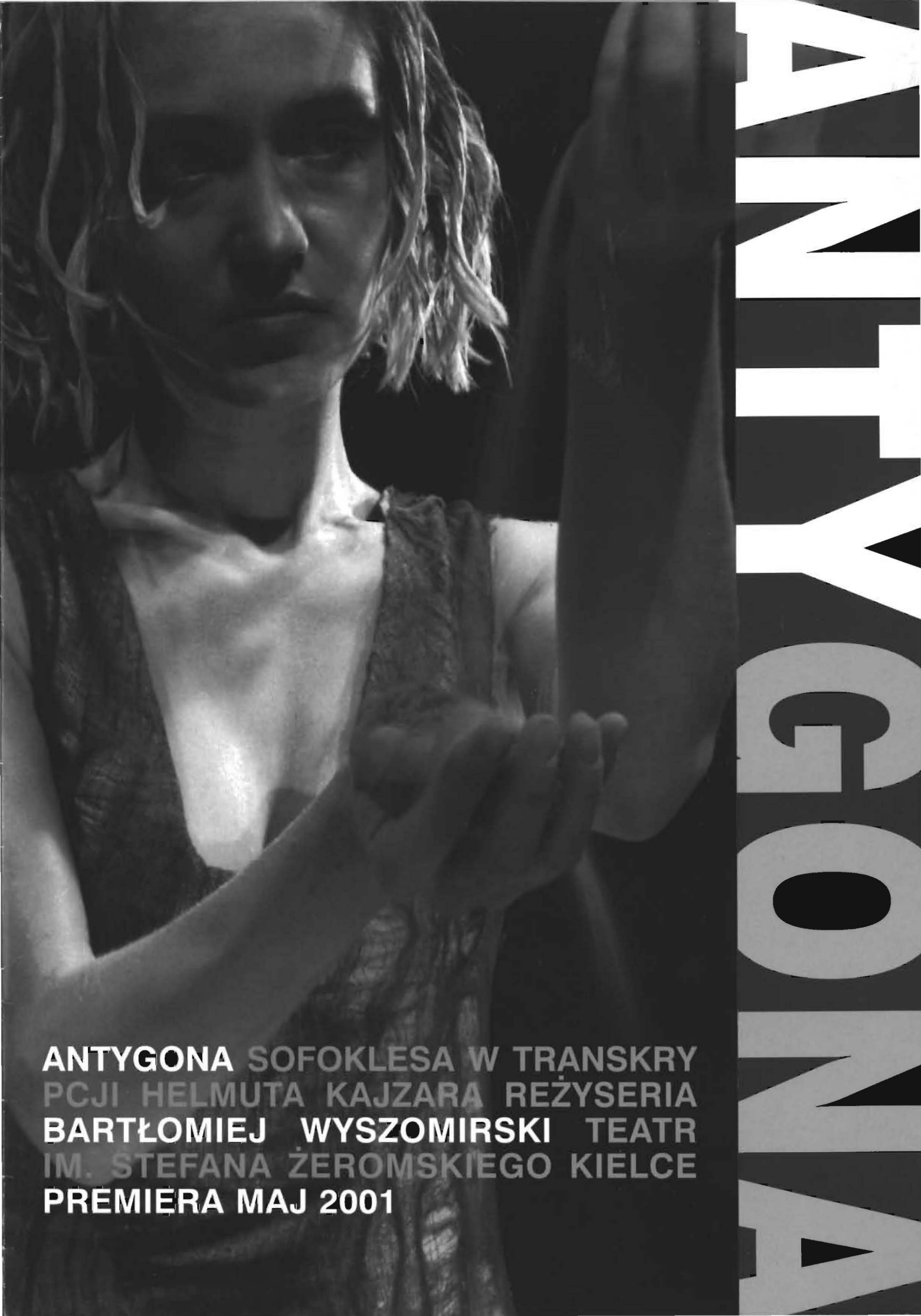

ANTYGONA

ANTYGONA SOFOKLESA W TRANSKRYPCJI HELMUTA KAJZARA REŻYSERIA **BARTŁOMIEJ WYSZOMIRSKI** TEATR IM. STEFANA ŻEROMSKIEGO KIELCE

PREMIERA MAJ 2001

Wy, widzowie teatralni, jesteście świadkami. Przychodzicie do teatru na ogół bez wyraźnego celu. Chcecie się zabawić, wzruszyć, odprężyć, rozerwać. Podziwiacie i krytykujecie aktorów, ale zapominacie o tym, że przypatrując się im jesteście uczestnikami widowiska. Podobnie, jak dzieje się ze świadkami wypadku, czy zbrodni. Wy jesteście świadkami Teatru. Dziś, w bieżącym roku. Zwykle chcecie oglądać to, co oszałamia. Ale czasem zdarza się, że rozpoznajecie w aktorach ludzi podobnych do siebie, ludzi, którzy do was się upodobnili. Jakby w lustrze. Aktorzy znajdują się w sytuacji zaplanowanej, z góry określonej, choćby samym tylko początkiem i końcem. Muszą znaleźć jej rozwiązanie na miarę własną i miarę czasu, w którym my wszyscy żyjemy. Aktorzy nakładają lub malują na swych twarzach maski. Im dotkliwiej i szczelniej która przywiera, tym bardziej udanie gra bliższa jest życiu aktora, tak, że nie wiemy, nie znamy granicy, kiedy aktora boli, a kiedy obdarza nas swoją radością? Nie wiemy. Sztuka aktorów bywa nieuchwytna i zawsze granica ich kunsztu zaciekawiała, budziła podziw, podejrzliwość i lęk, ponieważ w tym momencie gra łączy się z poznaniem, z intuicyjnym uchwyceniem prawdy. Prawda, która jest nieodwracalna i konieczna, zostaje wtedy wskazana.

Aktor, ten który wychodzi naprzeciwko was, na scenę, jest jednym spośród was, wie tyle samo co wy, podobnie został wychowany przez naród i państwo, czeka go podobna do waszej śmierć. Przeczytał te same gazety. Ma podobne troski. Ale wychodzi na scenę, aby naśladować życie, chce je rozpoznać w jego przejawach i chce je wyrazić. Robi to, choć wie równie dobrze jak wy, że gestem i tańcem nie wyrazi swoich myśli, że słowa i znaki, których używa prędzej lub później okażą się puste i nic nie mówiące. Że będzie śmieszny.

Kim więc jesteśmy? My aktorzy wychodzący naprzeciwko was. Widzicie nas, widzicie nasze maski i kostiumy. Przypatrzcie się, w jaki sposób ich używamy? Jak je na siebie nakładamy, kiedy i dlaczego? Nie my jesteśmy najważniejsi, nasze głosy, aparycje, urok, wdzięk, pokraczność, śmieszność, nasza nadzwyczajność i miernota. To nasze maski. Nasze narzędzia. Nasze żywosztuczne ciała służą nam za znaki, którymi chcemy przekazać to, co wydało się nam, że jest podobne do Prawdy i wymagało zwrócenia na nią waszej uwagi.

P.S.

Tragedia antyczna jest jednym z najstarszych świadectw instynktu mimetycznego w kulturze europejskiej. Forma jej przez wieki pomagała w artykułowaniu się środków wyrazu teatru europejskiego. Świadczą o tym do dziś choćby greckie terminy na oznaczenie miejsc, na których odgrywamy sztuki. Współczesny budynek teatralny pamięta jeszcze kształt budowli teatru antycznego, jego strukturę, która oczywiście z biegiem stuleci musiała dostosować się do nowych wymagań i widzeń. Dlatego uważam, że fałszywa jest chęć rekonstruowania form teatru antycznego. Raczej poddać tekst antyczny próbie dopasowania do współczesnej sceny, zmusić go do podobnej, co budynek teatru, ewolucji, zmian, przesunięć.

Najwyraźniej zmieniło się miejsce i funkcja Chóru. Na orchestrę wtargnęli widzowie. Chcieli być bliżej aktorów. To widzowie weszli na miejsce Chóru. To wy przyglądacie się aktorom z bliska, jak niegdyś Chór przyglądał się cierpieniom swych mistycznych królów-tytanów i bogów. Teraz wy patrzcie nam w oczy.

Helmut Kajzar ANTYGONA (transkrypcja z Sofoklesa)

ANTYGONA Sofoklesa
w transkrypcji HELMUTA KAJZARA

ANTYGONA	Ewa Pałuska
ISMENA	Agnieszka Kwietniewska
KREON	Mirosław Bieliński
CHÓR	Maria Wójcikowska
STRAŻNIK	Grzegorz Kwas
HAJMON	Marcin Brykczyński
TEREZJASZ	Andrzej Cempura
POSŁANIEC	Artur Słaboń
KRÓLOWA	Marzena Strzycka
DZIEWCZYNKA	Marysia Bielińska

Reżyseria
BARTŁOMIEJ WYSZOMIRSKI

Scenografia
ANNA POPEK

ANTYGONA

Inspicjent	Renata Głasek-Kęska
Światło	Ryszard Zając
	Marek Dudkiewicz
Realizacja akustyczna	Tomasz Pierzak
Brygadier sceny	Ignacy Abram
Rekwizytor	Zofia Zając
Garderoba damska	Monika Chachulska
Garderoba męska	Helena Stawiarska
Charakteryzator - stylista	Małgorzata Bolechowska
Prace perukarskie	Idalia Lang
Kierownik pracowni krawieckiej	Krzysztof Ślusarczyk
Kierownik pracowni stolarskiej	Leszek Macias
Prace tapicerskie	Antoni Kaniowski
Kierownik techniczny	Henryk Dubowik
Reklama	Tomasz Smolarczyk
Koordynator Pracy Artystycznej	Jadwiga Nadgrodkiewicz
Kierownik Biura Obsługi Widza	Halina Łabędzka

MEGA plus
JEZIERSKI
Grünengold

Teatr im. Stefana Żeromskiego Kielce
ul. Sienkiewicza 32, telefony:
34 460 48 – centrala
tel./fax. 34 447 65
34 475 00 – kasa i organizacja widowni
Internet: www.teatr-zeromskiego.com.pl
e-mail: biuro@teatr-zeromskiego.com.pl

Dyrektor Naczelny i Artystyczny
Piotr Szczerski
Kierownik Literacki
Jerzy Sitarz

radio TAK
FM Fara
plus radio
Polskie Radio Kielce S.A.
Echo Dnia
gazeta wyborcza
Słowo Ludu
tk telewizja kablowa KIELCE

fot. J. Borkiewicz